

18. august 2026

Dagsorden, referat til møde i Kystvandrådet for Vadehavet d. 18. august 2026

Rådsmedlemmer:

Inger Jensen	Danmarks Naturfredningsforening
Flemming Just	Nationalpark Vadehavet
Anders Friis Sørensen	Sønderjyske Vandløb
Kåre Fly Andersen	Jysk Landboforening
Stine Bundgaard Pedersen	Ribe Digelav

Afbud:

Peter Saaby Simonsen	Nationalpark Vadehavet
Torben Hansen	Dansk Sportsfiskerforbund
Arnold Mikkelsen	Friluftsrådet
Poul Christensen	Spiras
Kim Fischer	Dansk Ornitologisk Forening.

Kommuner:

Fanø Kommune		
	Niels Fischer-Nielsen	medlem af byrådet
Esbjerg Kommune		
	Søren Hjortsø Kristensen	Leder
Tønder Kommune		
	Poul Kjær	medlem af byrådet
	Jens Yde	leder
	Jesper Moeskær Laursen	fagperson i Tønder Kommune
Varde Kommune (formandskab og sekretariat)		
	Preben Friis-Hauge	formand for Kystvandrådet og medlem af byrådet
	René Mathiasen	leder
	Flemming Sørensen	fagperson
	Anne Houmand	projektleder (referent)

Dagsorden	Referat
Velkomst og godkendelse af dagsorden v/ Preben Friis-Hauge	Preben bød velkommen og dagsorden blev godkendt.
Siden sidst	Efter sidste møde i kystvandrådet d. 29. april 2026 indsendte sekretariatet rådets forslag til alternativt indsatsprogram til SGAV. Sekretariatet har ikke modtaget spørgsmål eller bemærkninger til materialet.

Dagsorden	Referat
	Den grønne trepartsaftale er fortsat på bordet, selvom bølgerne til tider har gået højt, bla. med kvælstofreguleringen. Her i kystvandrådet har vi samme formål som hidtil: • vi skal gennemføre lokalt funderede videnskabelige analyser, der skal identificere de bedste veje til at opnå målopfyldelse som defineret i EU's Vandrammedirektiv samt identificere supplerende indsatser • vi skal efterprøve vidensgrundlaget for vandplanerne og teste virkemidler • vi skal bidrage til at skabe fælles forståelse for de lokale udfordringer og dermed arbejde for at forankre lokalt ejerskab til indsatsen • og vi skal arbejde for at sikre realisering af de nødvendige indsatser i implementeringsfasen.
Status fra den lokale trepart for Vadehavet v/ Nanna Werdelin Ravn, Vejen Kommune	Status pr. august 2026: Trepartens møde i september er blevet aflyst, da der ikke sker noget fra statens side lige nu og der kun var få punkter på dagsordenen. Før sommerferien kom de midlertidige udledningskvoter, som skabte uro i treparten. Sekretariatet har forsøgt at skaffe afklaring fra staten mht. hvornår de endelige udledningskvoter skal komme. Det bliver til september 2026. VLP-ansøgningsrunden er åbnet d. 12. august 2026 (VLP står for vådområde- og lavbundsprojekter). Treparten afventer fortsat nationale afklaringer på natur og biodiversitet. Status i MARS: der er nu opnået planlagt omlægning for 92 pct. af indsatsbehovet i Knude Dyb vandoplandet.

Dagsorden	Referat
	Der er fremgang i antal anlagte projekter siden september 2025. Treparten følger udvikling og afventer staten. Treparten støtter desuden op om kystvandrådets indsendte alternativt indsatsprogram og har meldt dette ind til SGAV. Spørgsmål: Er det rigtig forstået at der er planlagt for 92 pct. målopfyldelse for Knude Dyb nu? Ja, dette er øget siden foråret 2026, hvor tallet var 88 pct. Tæller dette også skrivebordsprojekter? Ja, det tæller projekter der er hhv. skitserede, planlagte og under udførelse.
Status på projekt Grønnebæk Bæk v/ Ebbe Evendorf Høj, Vejen Kommune	Midtvejsstatus fra DCE på AAU, som udfører forsøgsprojektet. Der er tale om foreløbige resultater, som ikke må deles. Derfor sendes den benyttede præsentation ikke ud med dette referat. Formål: At måle omsætningen og tilbageholdelsen af sediment og næringsstoffer samt ændringer i iltkoncentrationen på to strækninger af Grønnebæk Bæk. En opstrøms kanaliseret strækning af vandløbet, sammenholdt med en nedstrøms strækning med et naturligt flettet vandløbsforløb. Plan og status: • Projektbeskrivelse og kontrakt indgået i september 2025 • Udvælgelse af målestationer i Grønnebæk Bæk med Vejen Kommune og bemyndigelse fra kommunen til at udføre målinger i bækken (september 2025). • Oprettelse af Q/H målestation i september 2025 • 1. runde af målinger (25. september 2025).

Dagsorden	Referat
	• Siden udført i alt 15 målinger af vandføring, iltkoncentration og udtag af punktp prøver til analyse af næringsstoffer (september 2025 - juni 2026) • Status for projektet til Vejen kommune og kystvandråd (august 2026) • Databearbejdning og endelig rapportering december 2026. DCE har lavet ca. halvdelen af de målinger, som projektet rummer. De sidste målinger laves i efteråret 2026 Der er etableret tre målestationer, hvor der måles ilt koncentration, ledningsevne, pH og vandtemperatur med en håndholdt YSI-sensor. Der udtages desuden en vandprøve til analyse af næringsstofindholdet ved hvert besøg (analyse af kvælstof- og fosforfraktioner, suspenderet stof og organisk stof). Der var sket en forurening af vandløbet med ensilagesaft på dagen for seneste målinger (juni 2026). Målinger viser at nitrat-n koncentration falder fra station 1 til 3. Dermed sker der kvælstofretention. Koncentrationen af opløst fosfor stiger dog. Det er ikke nyt at der frigives mere fosfor i flettede vandløb end i vandløb som er kanaliserede. Relateret til kvælstofretentionskortet indikerer disse foreløbige resultater at flettede vandløb kan være et effektivt virkemiddel til kvælstofretention. Spørgsmål: Hvordan bliver vægtningen ift. kvælstof-fordel og samtidig fosfor-ulempe? Svært at vurdere, men tilgangen fra staten er: start med at beregne worst case og planlæg afværgeindsatser. I sidste ende er det op til forskerne at vurdere.

Dagsorden	Referat
	Har vi fået tal fra Vidå? Det ved jeg ikke. Der skulle komme en udmelding i september 2026. Er det undersøgt, hvad flettede vandløb vil have af påvirkning på dyreliv? Pga. vandløbsforureningen med ensilagesaft har vi ikke kunnet undersøge det. Der er en bekymring for om fiskene kan komme igennem flettede vandløb, men vi har observeret fisk i alle dele af det flettede forløb, også på trods af udtørring. Det bliver spændende at undersøge nærmere en anden gang. Arealer som bliver oversvømmet midlertidigt: Hvorfor er det så godt? Almindelige, kanaliserede vandløb har veldefinerede bredder med kortere tid med oversvømmelse af omgivelserne. I flettede vandløb er der længere perioder med oversvømmelse og større kontaktflade med masser af organismer der omsætter kvælstof. Derfor er de mere effektive.
Pause	
Drøftelse: Udpegning af konkrete vandløbsstrækninger til træplantning v/ Flemming Sørensen, Varde Kommune	Træer kan tilbageholde fosfor. Der er ikke tale om særlig høj grad af retention, men den er der. Arbejdet i 2023 viste følgende: • Brinkerosion er den væsentligste transportvej for fosfor til Vadehavet • Opmålt brinkerosion er mindre, hvis der er træer i vandløbsbræmmen • Total fosforbelastning til Vadehavet er 240 ton/år • Bidrager til vandløbskvalitet og grødereduktion. • P.t. ikke et vedtaget P-virkemiddel til hav og fjord - kun til søer. Hvordan skal konkrete vandløbsstrækninger udpeges?

Dagsorden	Referat
	Muligheder: • Effektbaseret udvælgelse • Lodsejer foreslår • Kommunerne foreslår (frihed for lodsejer) • Oplæg fra DCE. Måske skal metoderne kombineres. Frivillighed fra lodsejernes side er vigtigt. Hvis kommunerne stopper med at fjerne træer langs vandløb, vil der sandsynligvis komme træer ret hurtigt. Det kræver dog at man hegner kreaturer væk fra vandløbsbrinkerne. Der vil skulle findes finansiering, ligesom der vil komme til træplantning i oplande til fosforbelastede søer. Træplantning kunne også indgå i vådområdeprojekter. Ordningen for søer kunne udvides til også at omfatte alle vandløbsstrækninger af hensyn til hav- og fjord. Det vil givetvis være nødvendigt at tinglyse træerne på strækningerne, så de ikke bare kan fjernes igen. Det skal vurderes, hvornår det giver mening at begynde at indregne fosforretentions-effekten af træerne. En barriere for dette virkemiddel kan evt. blive landskabsudpegningerne - de åbne dallandskaber. Bemærkninger fra rådet: Landbruget: Det kunne være godt at lave nogle handlinger og ikke kun anbefalinger fra kystvandrådet. Kommunerne er stor spiller i udpegningen. Vi har et antal lodsejere, som gerne vil være med. Der burde, på sigt, være en økonomisk gevinst for kommunerne, som vil få mindre oprensningsbehov, som følge af erosionsmaterialer i vandløbene. Det bliver vigtigt at få fundet ud af, hvordan hegning skal fungere, når man

Dagsorden	Referat
	skal hegne for træer langs vandløb, så oplagt grøde fra grødeskæring ikke lægger hegnet ned. Tønder Kommune bemærker: Dette er et spørgsmål for kommunerne ift. de regler der gælder for de enkelte områder. DCE anbefalede tilplantning med rødæl i 2023. Et vigtigt tema bliver grødeskæringsmetoder. Kommunerne skal vurdere, hvordan det vil fungere i den enkelte kommune. Kan kommunerne søge dispensation til pilotprojekter med dette formål? Dette støttes af landbruget og det kan godt få opbakning blandt lodsejere, men kommunerne må sørge for udpegning. Det skal skrives ind, hvor mange kg fosfor der forventes fjernet i løbet af sådan et pilotprojekt. <u>Rådets konklusion:</u> Teknikergruppen anmodes om at arbejde med et forslag til udpegning af egnede vandløbsstrækninger i hver kommune. Landbrugsorganisationerne tager gerne rollen ift. at involvere lodsejerne til pilotprojektet/forsøgsprojektet der skal laves. Projektet skal beskrives og det skal vurderes, om der er andre organisationer, fx sportsfiskerne, der kan deltage. Afklaringsspørgsmål: er der mest tænkt i de små type 1 vandløb? Ja, vandløb med under 2 m. bredde og 2-5 m bredde er relevante. Forslag til projekt leveres til kystvandrådet på rådets næste møde d. 24. november 2026.
Evt.	Der er foreslået mødedatoer for 2027. Rådsmedlemmerne opfordres til at gennemgå datoerne, som gerne skal fastholdes.